

ЗАВДАННЯ ВАЛЕОЛОГІЧНОГО ВИХОВАННЯ В УМОВАХ ІННОВАЦІЙНОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА

В статті розглядаються проблеми змісту завдань валеологічного виховання, спричинені суспільними потребами та умовами виховання. Констатуючий експеримент дав можливість визначити, що ефективним валеологічне виховання буде при реалізації таких суттєвих завдань як: озброєння здобувачів валеологічними знаннями, формування переконань відносно збереження здоров'я та вироблення вмінь та навичок дотримання здорового способу життя.

Ключові слова: валеологічне виховання, освітнє середовище, завдання валеологічного виховання, суспільні потреби, здоровий спосіб життя.

The article examines the problems of the content of the tasks of valeological education caused by social needs and conditions of education. The ascertaining experiment made it possible to determine that valeological education is effective in the implementation of such essential tasks as: arming students with valeological knowledge, forming beliefs about health preservation and developing skills and abilities to maintain a healthy lifestyle.

Key words: valeological education, educational environment, tasks of valeological education, social needs, healthy lifestyle

Постановка проблеми. Актуальність завдань валеологічного виховання учнівської молоді завжди була гострою громадською проблемою, тому що її мають вирішувати не тільки освітні заклади, а й батьки, медики, психологи, в цілому державні органи.

Валеологічне виховання спрямоване на формування валеологічної культури особистості. Вона є сталим і незамінним структурним компонентом загальної культури особистості, однак в умовах нестабільності життя країни з'явилося інноваційне освітнє середовище, яке визначає цілий комплекс нових завдань цієї проблеми, які вимагають конкретних вирішень. Оскільки ефективно організовувати виховний процес в освітньому закладі можливо з врахуванням його закономірностей доречно реалізувати саме таку: «органічний зв'язок виховання із суспільними потребами й умовами виховання. Значні зміни в житті народу спричиняють і зміни в його виховній системі» [9].

Аналіз останніх досліджень. Аналіз літературних джерел із зазначеної проблеми дав можливість зробити висновок, що вона глибоко турбує як теоретиків, так і практиків в царині освітнього процесу закладів системи освіти України, поруч із цим вона турбує медиків, психологів, соціологів.

Вчені Є. Копко, З. Бондаренко, О. Вакуленко зазначають, що «Метою

валеологічного виховання як складової системи освіти є підвищення рівня фізичного, психічного, духовного, соціального здоров'я української нації» [1, 3, 5].

Для кожного вікового періоду формування та розвитку вона має свої особливості. Так науковець Є. Копко зазначає, що «особливістю валеологічного підходу до здоров'я є погляд на нього не як на стан відсутності хвороб, не акцентування уваги на їх подоланні (медицина), доліковуванні (санологія) чи попередженні (профілактична медицина). Валеологія ставить мету розвитку та підтримання здоров'я людини на всіх етапах її життя»[5].

Багато ґрунтовних досліджень проведено відносно особливостей валеологічного виховання дітей дошкільного віку. Цим займалася О. Максимова, яка пропонувала методичні аспекти здійснення валеологічного виховання дошкільників, зокрема, використання ефективних форм, методів, засобів, прийомів [6].

Проблемами валеологічного виховання учнів початкової школи засобами художньої літератури переймалася О. Філіп'єва [11].

Науковці О. В. Вакуленко, Н. В Зимівець, В. Петрович, О. Закусило, Є. Копко глибоко дослідили значення та сучасні завдання валеологічного виховання підлітків. Так, О.Вакуленко визначає здоровий спосіб життя як соціально-педагогічну умову становлення особистості у підлітковому віці. Н. Зимівець пропонує методичний аспект навчання здоров'я [3, 4].

Н. Сушик пропонує зміст соціально-педагогічної діяльності з формування здорового способу життя підлітків [10].

Питанню формування валеологічної культури у вищій школі, зокрема, підготовці майбутніх вчителів розроблялося З. Бондаренко, Н. П'ясецькою, В. Бабич досліджувала проблему професійної підготовки майбутніх учителів до виховання соціально здорових підлітків[1, 2, 8].

Г. Позднякова зазначала важливість готовності до здоров'я збережувальної діяльності майбутніх вчителів [7].

Постановка завдань. Аналіз літературних джерел та практичного досвіду валеологічного виховання дозволив уточнити зміст актуальних завдань, пов'язаних із проблемами сьогодення в освітньому процесі, зокрема, онлайн навчання, змішане навчання, психологічний вплив на дітей військового стану, переміщення та адаптація в нових умовах перебування.

Виклад основного матеріалу. Наша педагогічна розвідка дозволила нам врахувати усі аспекти сьогодення, які впливають на зміст та завдання валеологічного виховання.

Одним із нагальних завдань ми визначаємо розробку методичних підходів до формування у дітей звичок здорового способу життя через озброєння валеологічними знаннями, формування переконань та озброєння вміннями та навичками.

Аналіз програм та підручників, які впроваджені за Програмою НУШ ,

дозволяє зазначити, що це завдання частково вирішується змістом та завданнями в підручниках: «Етика» автори Ашортіа Є., Бакка Т. та інші, «Технології» автори О. Біленко, М. Пелагейченко, «Здоров'я, безпека та добробут» за редакцією Т. Бойченко, «Пізнаємо природу» автор Д. Біда.

Ми провели опитування серед учнів старшої школи, яке стосувалося здоров'язабезпечення особистості. Отримали незначну кількість відповідей (20%), коли учні усвідомлення здоров'я зазначили поряд із такими категоріями як радість, щастя, можливості, успіх. Ці результати свідчать про реалізацію завдання формування переконань та моральних почуттів учнів, але потребують використання інноваційних технологій виховного впливу.

Озброєння вміннями та навичками здорового способу життя, ставлення підростаючого покоління до шкідливих звичок, значення культури розумової праці, доцільного харчування, як свідчить анкетне опитування потребують особливої уваги.

Акцентуємо увагу на тому, це нагальна проблема підготовки майбутніх вчителів-предметників.

Висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямку. Констатуючий експеримент засвідчує, що проблеми валеологічного виховання з врахуванням сьогодення не завжди і в повній мірі ефективно вирішуються. Потребує уваги методична підготовка вчителів, які читають інтегровані курси: «Пізнаємо природу», «Здоров'я, безпека та добробут».

ЛІТЕРАТУРА:

1. Бабич В. Професійна підготовка майбутніх учителів до виховання соціально здорових підлітків. Луганськ: Вид-во ТОВ «Щедра садиба плюс», 2015. 488с.
2. Бондаренко З. Формування здорового способу життя студентів як психолого-педагогічна проблема вищої школи. *Вісник Дніпропетровського університету імені Альфреда Нобеля*. 2015.№1(9). С.51-58.
3. Вакуленко О. Здоровий спосіб життя як соціально-педагогічна умова становлення особистості у підлітковому віці: автореф. Дис. канд пед. наук. К., 2001. 20с.
4. Зимівець Н., Петрович В., Закусило О. Навчання здоров'я: просвітницька робота з підлітками щодо збереження, розвитку та зміцнення репродуктивного здоров'я. Луцьк, 2010. 360 с. Копко Є. Сучасні завдання валеологічного виховання підлітків. *Молодь і ринок*. 2010.№10. С.162-166.
5. Максимова О. Валеологічна освіта дітей дошкільного віку. Житомир: Вид-во ЖДУ ім.Франка, 2018. 213с.
6. Позднякова Г. О. Дослідження готовності до здоров'язбережувальної діяльності майбутніх вчителів основ здоров'я. *Young Scientist*. 2015. № 2 (17). С. 295-298.
7. П'ясецька Н. Формування валеологічної культури майбутніх учителів у вищих закладах освіти І-ІІ рівнів акредитації: автореф. дис..канд. пед. наук. К.,2004.20 с.
8. Степанов О.М., Фіцула М. Основи психології і педагогіки: навчальний посібник. К:Академвидав, 2006. С.401.
9. Сушик Н. Мета, завдання, зміст соціально-педагогічної діяльності з формування

здорового способу життя підлітків. Науковий вісник Волинського національного університету імені Лесі Українки 2010. №13. С.280-283.

10. Філіп'єва О. Валеологічне виховання молодших школярів: сутність проблеми. *Науковий вісник МДУ імені В.О.Сухомлинського*. Миколаїв, 2015. Випуск 1(30).С.160-165.

Науковий керівник кандидат біологічних наук, доцент Спринь О.Б.